

Overzicht stand van zaken voorstellen die relatie hebben met de Staatscommissie herziening parlementair stelsel (Staatscommissie-Remkes)

1. Grondwetsherzieningen die verband houden met Staatscommissie Remkes en de kabinetsreactie daarop

a. Herziening verkiezingswijze Eerste Kamer

Stand: ligt momenteel in Eerste Kamer (eerste lezing), is controversieel verklaard.

Inhoud: voorstel regelt dat Eerste Kamer wordt gekozen via het model van vóór 1983: de Eerste Kamer wordt elke twee jaar voor de helft gekozen. Dit voorkomt dat de Eerste Kamer soms een recenter kiezersmandaat heeft dan de Tweede Kamer.

Opmerkingen: Voorstel ligt uiterst gevoelig in EK en kan de eindstreep alleen halen in een package deal met andere voorstellen.

b. Herziening Grondwetsherzieningsprocedure (tweede lezing in verenigde vergadering)

Stand: ligt momenteel in Eerste Kamer (eerste lezing), is controversieel verklaard.

Inhoud: voorstel regelt dat de tweede lezing van grondwetsherziening (de fase dat 2/3-meerderheid vereist is) in verenigde vergadering wordt behandeld. Dit zorgt dat het ontbreken van een 2/3 meerderheid in de ene Kamer kan worden gecompenseerd door een ruimere dan 2/3 meerderheid in de andere. Het maakt grondwetsherziening net iets gemakkelijker.

Opmerkingen: Voorstel ligt uiterst gevoelig in EK en kan de eindstreep alleen halen in een package deal met andere voorstellen. Voorstel is zeer nuttig. Om de Grondwet relevant te houden, is het noodzakelijk dat de Grondwet iets gemakkelijker kan worden gewijzigd. Het zou wel behulpzaam kunnen zijn de motivering van het voorstel meer daarop aan te passen.

c. Terugzendrecht Eerste Kamer

Stand: ligt momenteel in Tweede Kamer (eerste lezing), is controversieel verklaard.

Inhoud: voorstel regelt dat Eerste Kamer wetsvoorstellen waaraan gebreken kleven, kan terugsturen naar de Tweede Kamer. Dit voorkomt dat de Eerste Kamer soms een recenter kiezersmandaat heeft dan de Tweede Kamer.

Opmerkingen: Voorstel kan – afhankelijk van eventuele amendering door TK – het zoet zijn in de package deal met de voorstellen hierboven onder a en b.

d. Constitutionele toetsing – Constitutioneel Hof

Stand: interne voorbereiding (ligt in de praktijk stil)

Inhoud: voorstel regelt een Constitutioneel Hof

Opmerkingen: Was in kabinetsreactie op Remkes afgewezen, kwam alsnog op de agenda via HLA huidig kabinet. Bestaat geen enkel draagvlak voor.

e. Constitutionele toetsing – beperkte aanpassing art. 120 Grondwet

Stand: is in openbare internetconsultatie geweest; nu de fase naar advies Raad van State.

Inhoud: voorstel regelt dat rechters (geen Constitutioneel Hof) de toepassing van wetten mogen toetsen aan klassieke grondrechten.

Opmerkingen: bestaat breed draagvlak voor in Tweede Kamer en in de praktijk.

f. Bindend correctief referendum

Stand: ligt momenteel in de Eerste Kamer (tweede lezing).

Inhoud: bindend correctief referendum.

Opmerkingen: Betreft initiatiefvoorstel; was in kabinetsreactie-Remkes afgewezen, maar later in HLA huidig kabinet omarmd. Er bestaat op dit moment vooral een probleem met de benodigde middelen (zie aangeleverde stukken vanuit DG OBDR).

2. Grondwetstrajecten die niet voortvloeien uit Staatscommissie-Remkes maar wel aanpalend zijn (kort):

- Modernisering vervolging ambtsmisdriven (opvolging commissie-Fokkens), ligt bij Raad van State, spoedig advies).
- Grondwettelijke regeling incompatibiliteit bewindspersoon-Kamerlid (opvolging commissie-Engels), momenteel in internetconsultatie.

- c. **Onderzoek naar de grondwettelijke regeling van ontzetting uit het kiesrecht,** momenteel vooral interne oriëntatie. Optie van ontzetting speelt vooral bij misdrijven die het functioneren van de staat en de democratische processen ondermijnen. Issue is dat de Grondwet dit alleen toestaat in combinatie met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van minstens 1 jaar. Onderzocht moet worden of die drempel in de praktijk realistisch is en of de grondwettelijke regeling niet meer gebaat is bij andere waarborgen tegen lichtvaardige toepassing.

3. Wetstrajecten die rechtstreeks voortvloeien uit staatscommissie-Remkes en kabinetsreactie daarop

a. Wet op de politieke partijen

Stand: ligt momenteel in Tweede Kamer.

Inhoud: voorstel regelt onder meer een specifieke regeling voor een partijverbod (specifieker dan het huidige art. 2:20 BW), transparantie van politieke advertenties, een autoriteit en verschillende wijzigingen op het gebied van partijfinanciering.

Opmerkingen: Amendement D66 dat politieke partijen verplicht een interne partijdemocratie te organiseren.

b. Wijziging Kiesstelsel

Stand: ligt stil, controversieel verklaard

Inhoud: HLA ging uit van een kiesstelsel met een grotere regionale component.

Opmerkingen: Staatscommissie-Remkes ging uit van het stelsel 'met één stem meer keus', dat voortvloeide uit het Burgerforum kiesstelsel van 2006..